

1 грудня – Всесвітній День боротьби зі СНІДом

1 грудня, за ініціативи Всесвітньої організації охорони здоров'я, вже більше 30 років поспіль світова спільнота відзначає Всесвітній День боротьби зі СНІДом. Метою проведення кампанії є підвищення рівня обізнаності громадськості про дане захворювання, поширення інформації серед населення про шляхи профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції/СНІДу, широке пропагування необхідності тестування на ВІЛ, особливо серед осіб з підвищеним ризиком інфікування.

На сьогоднішній день ВІЛ-інфекція залишається однією з основних проблем не тільки системи охорони здоров'я, а й соціального та економічного благополуччя країн в цілому. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я хвороба вже забрала понад 32 млн людських життів. Протягом 2018 року від причин, пов'язаних з ВІЛ, у всьому світі померло 770 тис. осіб і на кінець 2018 року в світі налічувалося приблизно 37,9 млн осіб з ВІЛ-інфекцією, 1,7 млн з яких – діагноз було встановлено вперше.

Темпи поширення епідемії СНІДу у світі в цілому сповільнилися. За період з 2000 по 2018 роки кількість нових випадків ВІЛ-інфекції зменшилася на 37%, а рівень смертності, пов'язаної з ВІЛ, знизився на 45%, при цьому завдяки антиретровірусній терапії (АРТ) за той же період було врятовано 13,6 млн людських життів. Це досягнення стало результатом масштабних зусиль в рамках національних програм з ВІЛ при підтримці громадянського суспільства та цілого ряду партнерів.

Натомість регіон Східної Європи та Центральної Азії, до якого належить Україна, залишається єдиним регіоном у світі, де продовжує зростати кількість нових випадків ВІЛ-інфекції та смертей від СНІДу. Україна посідає одне з перших місць серед європейських країн за кількістю ВІЛ-позитивних осіб. Щорічно в Україні реєструється більше 14 тис. нових випадків захворювання. Всього під медичним наглядом у закладах охорони здоров'я перебуває близько 140 тис. ВІЛ-інфікованих осіб. Найвищі показники поширеності ВІЛ-інфекції зареєстровано в Одеській, Дніпропетровській, Миколаївській, Київській, Чернігівській областях та у м. Києві. ВІЛ-інфекція в Україні вже давно сягнула масштабів епідемії і загрожує кожному громадянину, незважаючи на його соціальний статус та середовище, у якому він проживає та працює.

В області станом на 01.10.2019 року під медичним наглядом перебувала 3891 ВІЛ-інфікована особа. Поширеність ВІЛ-інфекції на території області є нерівномірною, найвищі рівні поширеності відмічаються у містах Прилуки та Чернігові, Козелецькому, Н.-Сіверському, Сновському, Чернігівському районах. Впродовж 2019 року вперше зареєстровано та взято під диспансерний нагляд в медичних закладах області 367 ВІЛ-інфікованих осіб. Серед ВІЛ-інфікованих зареєстрованих у

поточному році переважають вікові групи 30-39 років (45%) та 40-49 років (27%). З кожним роком зростає кількість інфікованих у віковій групі старше 50 років (з 4% у 2010р. до 16% у 2019р.). Серед зареєстрованих ВІЛ-інфікованих переважають чоловіки, частка яких становить 64%, частка жінок становить 36%. Як серед чоловіків, так і серед жінок статевий шлях інфікування є домінуючим і становить 74%. Шляхом парентерального введення наркотичних речовин інфікувалось 26% осіб.

На сьогодні тестування на ВІЛ залишається єдиним способом дізнатися свій статус і вчасно розпочати лікування. В області забезпечений широкий доступ населення до консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію. В усіх центральних районних та міських лікарнях створені та функціонують кабінети «Довіра», впроваджені послуги консультування та тестування на ВІЛ у закладах первинної медико-санітарної допомоги. Щорічно на ВІЛ проходить обстеження більш ніж 6% населення області. Впродовж 10 місяців 2019 року в медичних закладах області та громадських організаціях, що працюють в сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, обстежено на ВІЛ понад 62 тис. осіб. Під час обстеження виявлено 449 ВІЛ-інфікованих.

Завдяки впровадженню спеціального лікування та профілактики, передача ВІЛ від матері до дитини знизилась з 25% до 1,32%. У поточному році від ВІЛ-інфікованих матерів народилось 48 дітей. Всі діти першого року життя забезпечені адаптованими молочними сумішами за кошти обласного та місцевих бюджетів.

Одним з основних завдань державної політики протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу є децентралізація медичної допомоги та наближення її до місця проживання ВІЛ-інфікованих, комплексність та інтеграція послуг. На даний час у всіх районах та містах області відкриті сайти АРТ, на яких отримує лікування 3112 осіб.

Заходи, які комплексно впроваджувалися протягом останніх років в області, дали певні результати. Щорічне обстеження значної кількості населення області на ВІЛ та активна робота по нагляду за виявленими ВІЛ-інфікованими, у тому числі і широке впровадження АРТ поступово призвели до стабілізації епідемічної ситуації. Це зниження рівнів інфікованості серед загалу населення на 22%, зростання частки осіб, взятих на диспансерний облік з 61% у 2018 до 79% у 2019 році, зменшення рівня захворюваності на СНІД на 20% та смертності від СНІДу на 13%.

ВІЛ-інфекція – це інфекційна хвороба, яка розвивається в результаті багаторічного знаходження в клітинах людини вірусу імунodefіциту людини (ВІЛ) і характеризується повільним пошкодженням імунної системи, що призводить до СНІДу.

Джерелом інфекції є ВІЛ-інфікована людина на будь-якій стадії захворювання. Вірус знаходиться в біологічних рідинах інфікованого організму - крові, спермі, вагінальному секреті, молоці, лімфі. У слині, слюзах, сечі, поті, фекаліях кількість його незначна і недостатня для інфікування. Збудник ВІЛ-інфекції потрапляє до організму людини через травмовану шкіру та слизові оболонки статевих органів, прямої кишки, шлунково-кишкового тракту. Від моменту інфікування до перших клінічних проявів проходить довготривалий латентний (інкубаційний) період – від 1 міс до 5 років.

Завдяки застосуванню високоактивних антиретровірусних препаратів та попередженню більшості поширених опортуністичних інфекцій, вдається

продовжити тривалість життя ВІЛ-інфікованих, підвищити його якість, знизити ризики передачі ВІЛ.

ВІЛ – це поведінкова інфекція. Запорука успіху - у відповідальному ставленні до свого здоров'я та здоров'я оточуючих.

Шляхи передачі ВІЛ-інфекції	Запобігання інфікуванню
Статевий при незахищеному (без презерватива) статевому контакті через сперму або вагінальні виділення від ВІЛ-інфікованої людини до здорової	• постійний сексуальний партнер, сексуальна культура; • захищений секс – використання презервативів.
Парентеральний - через кров (наприклад, при користуванні одним шприцем та голкою (або іншим інструментарієм) серед споживачів ін'єкційних наркотиків	• відмова від вживання наркотиків; • використання «чистих» шприців; • застосування замісної підтримуючої терапії.
Від ВІЛ-інфікованої матері до дитини під час вагітності, пологів, у разі годування груддю	• ранній початок профілактичного лікування ВІЛ-інфікованої вагітної; • профілактичне лікування немовлят, народжених від ВІЛ-інфікованих матерів; • відмова від грудного вигодовування, використання молочних сумішей.

Діяльність у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу в області, як і в Україні направлена на виконання проголошеної Генеральною асамблеєю ООН стратегії подолання ВІЛ-інфекції Fast Track. Відповідно до Стратегії, до кінця 2020 року, 90% ЛЖВ повинні знати про свій ВІЛ-статус. З них 90% інфікованих повинні отримати антиретровірусну терапію. Таке лікування стримує поширення вірусу імунodefіциту в організмі і підвищує тривалість життя. Згодом у 90% пацієнтів, які отримають необхідне лікування, вірус має настільки ослабнути, що їхня імунна система стане здатна сама чинити йому опір. Виконання цих цілей допоможе зупинити епідемію, попередити нові випадки інфікування, зменшити смертність, а людям із ВІЛ - жити повноцінним життям.

З року в рік міжнародні організації та держава докладають максимум зусиль аби продемонструвати солідарність у заходах, спрямованих на зменшення тягара цього захворювання, а також привернути увагу до розв'язання проблеми ВІЛ/СНІДу та підвищити поінформованість населення щодо ВІЛ/СНІДу,

Отримати більш детальну інформацію щодо ВІЛ, консультацію лікарів, психолога, юриста та пройти безоплатне тестування на ВІЛ можна за адресою:

м. Чернігів, вул. І. Мазепи, 3.

Центру протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу КНП «Чернігівський обласний медичний центр соціально значущих та небезпечних хвороб».

Телефон для довідок (0462) 640120

**Захворюваність та поширеність ВІЛ-інфекції
в Чернігівській області у 2019 році**

Показник	Зареєстровано нових випадків ВІЛ		Перебуває на обліку ВІЛ-інфікованих	
	абс.ч.	на 100 тисяч населення	абс.ч.	на 100 тисяч населення
Райони та міста області				
Бахмацький	15	35,3	129	303,9
Бобровицький	3	9,4	76	239,0
Борзнянський	8	26,7	73	243,5
Варвинський	7	45,3	47	304,4
Городнянський	12	43,8	95	347,0
Ічнянський	6	20,0	62	206,4
Козелецький	31	71,7	233	538,7
Коропський	2	9,1	56	253,4
Корюківський	7	2,7	95	36,7
Куликівський	4	24,9	42	261,9
Менський	4	11,7	64	186,8
Ніжинський	10	37,8	51	192,7
Н-Сіверський	10	38,9	132	514,0
Носівський	7	24,9	48	171,0
Прилуцький	20	56,9	132	375,2
Ріпкинський	1	3,8	44	168,0
Семенівський	3	17,5	26	151,8
Сосницький	6	34,1	17	96,6
Срібнянський	3	27,6	18	165,5
Талалаївський	2	16,4	39	319,5
Чернігівський	13	24,9	211	404,8
Сновський	12	52,9	114	502,3
<i>райони</i>	186	31,4	1804	304,3
м. Ніжин	22	32,1	260	379,3
м. Прилуки	20	37,4	415	777,0
м. Чернігів	139	43,9	1412	481,2
<i>міста</i>	181	41,0	2087	503,0
Область	367	36,8	3891	390,2